

**Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Adalet MYO
HBYS Programı**

**Mali Hukuk Bilgisi
Dersleri**

ÜNİTE IV

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

DAMGA VERGİSİ

Avukatların Damga Vergisi Yüklümlülüğü 1

- Damga vergisi de KDV gibi harcamalardan alınan vergilerden biridir. Ancak KDV'den farklı olarak damga vergisi iktisadi muameleleri değil fakat hukuki muameleleri konu edinir. Gerçekten damga vergisinin konusunu **hukuki işlemler nedeniyle düzenlenen ve belli bir hususu ispat ve tevsik kabiliyetine sahip kağıtlar** oluşturur.
- Damga vergisinin yükümlüsü **damga vergisine tabi kağıtları düzenleyip imza edenlerdir**.
- Avukatlar taraf oldukları sözleşmeler nedeniyle düzenleyip imza ettikleri kağıtlar (örneğin avukatlık mukavelemleri gibi) yüzünden damga vergisi yükümlüsü olurlar.

Avukatların Damga Vergisi Yüklümlülüğü 2

- **Sürekli damga vergisi yüklümlülüğü tesis ettirmiş olanlar** bir ay içinde düzenlenen kağıtların damga vergisini izleyen ayın yirminci günü akşamına vergi dairesine bir beyanname ile bildirip ve aynı ayın yirmialtınıcı günü akşamına kadar da makbuz karşılığında aynı vergi dairesine ödemek zorundadırlar.
- **Sürekli damga vergisi yüklümlülüğü tesis ettirmek zorunda olmayanlar** ise (avukatlar kural olarak sürekli damga vergisi yüklümlülüğü tesis ettirmek zorunda değildirler!) damga vergisine tabi bir kağıt düzenlediklerinde kağıdın düzenlendiğı tarihi izleyen 15 gün içinde damga vergisi borcunu vergi dairesine bir beyanname ile bildirip aynı süre içinde ödemek zorundadırlar.

Avukatların Damga Vergisi Sorumluluğu

- Damga Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca (DVK m. 22/I-a ve m. 24/III) zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli damga vergisi yükümlülüğü tesis ettirenler için taraf oldukları işlemlere ilişkin kağıtlara ait damga vergisinin beyanı ve ödenmesi bakımından bir sorumluluk getirilmiştir.
- Yukarıda belirtilen hükümlere göre **zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli damga vergisi yükümlülüğü tesis ettiren avukatlar ile diğer kişiler arasında düzenlenen ve damga vergisine tabi olan kağıtlara ait verginin tamamı sürekli yükümlülük tesis ettiren avukat tarafından beyan edilip ödenmelidir.**
- Damga vergisinin bu düzenleme uyarınca zamanında beyan edilip ödenmemesi veya eksik ödenmesi durumunda, vergi, ceza ve ferileri işleme taraf olan ve damga vergisini sürekli makbuz verilmesi şekliyle ödemek zorunda olan mükelleflerden (avukat) alınacaktır. Ancak böyle bir durumda mükellefin vergi aslı için karşı tarafa rücu etme hakkı saklı olacaktır.

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ

Avukatların Motorlu Taşıtlar Vergisi Yükümlülüğü

- Motorlu taşıtlar vergisi servetten alınan vergilerden biridir.
- Beyana dayalı olmayan bu vergi her yıl Ocak ayında otomatik olarak tahakkuk ettirilir.
- Miktar esaslı bir matraha sahip olan bu vergi araç başına belirlenen maktu bir tutar olarak hesaplanıp ödenir.
- Bir avukatın ilgili sicilde kendi adına kayıtlı bir motorlu taşıt aracı olduğunda bu vergi yükümlüsü olur.
- Bu vergi Ocak ve Temmuz ayları içerisinde (en geç 31 Ocak ve 31 Temmuz günleri mesai saati bitimine kadar) iki eşit taksitte aracın bağlı bulunduğu Vergi Dairesine veya Motorlu Taşıtlar Vergisi tahsilat yetkisi verilen banka şubelerine makbuz karşılığı ödenir. Vadesi geçen borçların ödenmesi vergi dairelerine yapılır. Ancak, içinde bulunulan yıla ait motorlu taşıtlar vergisinin 1.ve 2. Taksitlerinin mükellefler tarafından süresinde yatırılmaması, halinde, vadesi geçmiş bu vergiler gecikme zammı tatbik edilir.

EMLAK VERGİSİ

Avukatların Emlak Vergisi Yüklümlülüğü

- Emlak vergisi de servetten alınan bir vergidir.
- Bu verginin kapsamında iki vergi yer alır, bunlar bina ve arazi vergileridir. Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde belediye sınırları içinde yar alan binalar ve araziler bu vergilerin konusunu oluşturur.
- Beyana dayalı olmayan bu vergi de her yıl Ocak ayında belediyeler tarafından otomatik olarak tahakkuk ettirilir.
- Değer esaslı bir matraha sahip olan bu verginin matrahı binanın hesaplanacak vergi değeridir.
- Nisbi-orana dayalı bir vergi olan emlak vergisinde bina vergisi için oranlar meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir. Bu oranlar, 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanır. Bakanlar Kurulu, vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.
- Emlak vergisi her yıl Mart-Nisan ve Mayıs aylarında ve Kasım ayında olmak üzere iki taksitte ödenir.
- Bir avukatın bürosu tapu sicilinde kendi adına kayıtlı ise emlak vergisinin (bina vergisi) yükümlüsü olur.

İLAN VE REKLAM VERGİSİ

Avukatların İlan ve Reklam (Tabela) Vergisi Yükümlülüğü

- İlan ve Reklam Vergisi belediye gelirleri arasında yer alan bir vergi türüdür. Bu vergi devamlı olarak yapılan ilanlardan alınabildiği gibi geçici bir süre için yapılan ilanlardan da alınabilmektedir.
- **-Konu:**
- Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince İlan ve Reklam Vergisine tabidir. Büyükşehir belediyesine sınırları içinde bulunan meydan, bulvar, cadde ve anayollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan reklamların vergileri büyükşehir belediyeleri tarafından alınır.
- **-Mükellef:**
- İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir.
- **-Sorumlu:**
- İlan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.
- **-İstisna ve Muafliklar**
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre 14. maddede sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.
- Yasanın 14. maddesinin 5. bendine göre Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekaresi aşmayan ışsız levhalar, (Alanı 1/2 metrekaresi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)
- Dükkan, ticari ve sınai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi sabit bütün ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak 2016 yılında en az 60 en çok 150TL ilan ve reklam vergisi alınır.
- İlan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte alınır. Vergiyi iki eşit taksitte alma yetkisininin kullanılmaması halinde ilan ve reklam vergisi, her yıl Ocak ayı itibariyle tarh ve tahakkuk ettirilip, bu süre içinde de tamamı ödenir.
- Türkiye Barolar Birliği Reklam Yasağı Yönetmeliğinin 5. maddesine göre bina cephelerine, büro balkonu ve pencerelerine birden fazla tabela asılamaz, benzeri yazılar yazılamaz. Tabela yerine ışıklı pano kullanılamaz, tabela ışık verici donanımla süslenemez. Tabelada en çok iki renk kullanılabilir. Tabela (70 cm x 100 cm) boyutunu geçemez. Ancak birden fazla avukata ya da avukatlık ortaklığına ait tabelalar ile yüksek katlarda kullanılacak tabelalarda bu boyut (100 cm X 150 cm) ye kadar arttırılabilir.

GELİR VERGİSİ

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

Mesleki faaliyetleri nedeniyle avukatların elde ettiğı gelirin nitelendirilmesi 1

- Avukatlar uzmanlaşmış emeklerini üretim sürecine katmak suretiyle mesleki faaliyette bulunmaları karşılığında gelir elde eder, zira bu yüzden ödeme güçlerinde olumlu bir değışim meydana gelir.
- Avukatların mesleki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri gelir, kazanç niteliğı taşır.
- Kazanç gerçek kişinin ekonomik sürece doğrudan katılması karşılığında elde ettiğı gelir türüdür. Bir kimsenin fikri veya bedeni emeğini kullanmak ya da emeğı ile sermayesini birleştirmek suretiyle oluşturduğu bir işletme aracılığı ile ekonomik faaliyette bulunması sonucunda elde ettiğı gelirler kazanç niteliğı taşır. Bu bağlamda ticari ve zirai kazançlar, ücretler ve serbest meslek kazançları kazanç niteliğinde gelir unsurlarıdır.
- Avukatların mesleki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri gelir serbest meslek kazancı niteliğindedir.

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

Mesleki faaliyetleri nedeniyle avukatların elde ettiği gelirin nitelendirilmesi 2

- Serbest meslek kazançları, adından da anlaşılacağı üzere kazanç niteliğinde bir gelir unsurudur. Zira serbest meslek erbabı uzmanlaşmış bağımsız emeğini ekonomik sürece doğrudan katmak suretiyle bu gelir unsurunu elde etmektedir. Serbest meslek erbabının icra ettiği ekonomik faaliyet emek ağırlıklı bir faaliyet olduğundan serbest meslek kazançları ücretler ile birlikte emek gelirleri kapsamında değerlendirilir.
- GVK m. 65/I'de her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançların serbest meslek kazancı olduğu belirtilmiştir. Bir başka deyişle serbest meslek kazancı serbest meslek faaliyetlerinde bulunulması sonucunda elde edilen bir gelir türüdür.
- Aynı maddenin II. fıkrasında ise serbest meslek faaliyeti, sermayeden daha çok kişisel çalışmaya, bilimsel mesleki bilgiye ya da uzmanlığa dayanan ve ticari nitelik taşımayan işlerin bir işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması olarak tanımlanmıştır.
- Yasadaki bu tanımdan hareketle serbest meslek kazancının uzmanlaşmış bağımsız emeğin ekonomik sürece katılması karşılığında elde edilen gelir unsuru olduğu söylenebilir.

Avukatların Gelir Vergisi Yükümlülüğü

Mesleki faaliyetleri nedeniyle avukatların elde ettiği gelirin nitelendirilmesi 3

- Serbest meslek faaliyetinde emek faktörü ağırlığa sahiptir. Serbest meslek faaliyeti icra edilirken sermaye faktöründen yararlanılması mümkün olsa dahi bu faaliyetin gelir getirmesini sağlayan husus sermaye değil fakat serbest meslek erbabının uzmanlaşmış bedensel özellikle de zihinsel emeğidir. Buradaki emek nitelikli-uzmanlaşmış bir emektir.
- Serbest meslek faaliyeti bir hizmet sunumu biçiminde icra edilir ancak burada hizmet sunumu bağımsız olarak, bir işverene bağımlılık durumu söz konusu olmaksızın gerçekleştirilir. Serbest meslek erbabı uzmanlaşmış bağımsız emeğini kendi nam ve hesabına ve iş görme konulu akitlerden vekâlet veya istisna-eser sözleşmesi hukuki biçiminde sunar. Serbest meslek faaliyeti kapsamında hizmet sunumu ticari nitelikte değildir. Serbest meslek erbabı kendi sorumluluğu altında mesleki faaliyetlerini icra ederken sadece meslek kuralları ve bilimsel gerekler ile bağlıdır; iş görürken kimseden emir ve talimat almaz.
- Ayrıca serbest meslek kazancı olarak nitelendirilip gelir vergisine tabi tutulabilmesi için serbest meslek faaliyetlerinin sürekli olarak mutat meslek biçiminde sunulması gerekir. Geçici nitelikteki faaliyetler koşulları haiz ise diğer kazanç ve iratlar kapsamında arızı bir kazanç olarak gelir vergisine tabi tutulabilir.

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

Mesleki faaliyetleri nedeniyle avukatların elde ettiği gelirin nitelendirilmesi 4

- Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesinde avukat, her türlü hukuki sorun ve anlaşmazlıkların, adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesi ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda, yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlara yardım etmek amaçlarıyla, hukuki bilgi ve tecrübelerini, adaletin hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis ederek kamu hizmeti gören serbest meslek mensubu kişi şeklinde tanımlanmıştır.
- Avukat; yargıç ve savcının yanında yer alan, yargı erkinin ve hukuk devletinin çok önemli bir unsurudur. Ancak avukat idare hukuku anlamında bir kamu görevlisi değildir. Müvekkilinin hukuki problemlerinin çözümüne yönelik mesleki faaliyetlerde bulunan bir hukukçu olan avukat aynı zamanda bir serbest meslek erbabıdır.
- Avukat, mesleki faaliyetlerini, iş görme konulu akitlerden vekâlet sözleşmesinin özel bir türü olan avukatlık sözleşmesine dayanarak yürütür.

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

Mesleki faaliyetleri nedeniyle avukatların elde ettiği gelirin nitelendirilmesi 5

- Avukatlık, hukuk alanında kamu hizmeti niteliğinde uzmanlık gerektiren mesleki faaliyetleri ifade eder.
- Bir meslek olarak avukatlığın en önemli niteliği **bağımsızlıktır**. Bu bağımsızlık devlet karşısında bağımsızlığın yanında müvekkilden bağımsızlığı ve topluma karşı bağımsız olmayı da gerektirir. Avukatlığın bir serbest meslek olarak nitelendirilmesinin sebebi, bu mesleğin özel nitelikli bir özgürlük içinde yürütülmesi gereğine dayanır. Avukat çalışma saatlerini ve biçimini özgürce takdir edebilir, müvekkilinden bu hususta talimat almaz. Avukatı bağlayan tek husus **meslek kuralları ve hukuk devleti gerekleridir.**
- Bir serbest meslek faaliyeti olan avukatlık kapsamındaki hizmetleri sunan serbest avukatların elde ettiği gelir, Gelir Vergisi Kanunu'nda düzenlenmiş gelir unsurlarından serbest meslek kazancına karşılık gelir ve serbest meslek kazançlarının vergilendirilmesine dair esaslar uyarınca gelir vergisine tabi tutulur.

Avukatların Gelir Vergisi Yüklümlülüğü

- Gelir vergisinde vergiyi doğuran olay **gelirin elde edilmesidir**. Serbest meslek kazançlarında gelirin elde edilmesi **tahsil esası** uyarınca söz konusu olur. Bir başka deyişle bu gelir türünde gelirin elde edilmiş sayılabilmesi için bunun bir alacak hakkı olarak doğmuş ve talep edilebilir hale gelmiş olması yeterli olmaz mutlaka **lehe bir edimin gerçekleştirilmesi sureti ile malvarlığının aktifler hanesinde bir artışın da meydana gelmesi** gerekir.
- Avukat bir takvim yılı içinde elde ettiği serbest meslek kazançları için **izleyen yıl Mart ayı içinde (Mart ayının en geç 25 inci akşamına kadar)** yıllık gelir vergisi beyannamesi verir. Serbest meslek erbabı olarak avukatlar, kazanç temin etmemiş olsalar bile yıllık beyanname vermek zorundadırlar.
- Yıllık beyanname bağlı bulunan vergi dairesine verilir. Beyanname elden veya elektronik ortamda verilebileceği gibi adi veya taahhütlü posta yahut özel dağıtım şirketleri (kurye) ile de vergi dairesine gönderilebilir.
- Beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi **Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte** ödenir. Ödeme vergi dairesine yapılabileceği gibi vergi tahsiline yetkili banka şubelerine de yapılabilir.

Geçici gelir vergisi

- Serbest meslek kazancı elde eden yükümlülerden olan avukatlar, cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, üçer aylık dönemler halinde tespit edilecek kazançları üzerinden %15 oranında geçici gelir vergisi ödemek zorundadırlar.
- Geçici vergi, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle hesaplanan serbest meslek kazancı üzerinden hesaplanır.
- Aynı dönem içinde tevkif edilmiş olan gelir vergisi, hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir ve kalan tutar ödenir.
- İlgili hesap döneminin üçer aylık dönemlerine ilişkin olarak ödenen geçici vergi yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir.
- Geçici vergi **Mayıs, Ağustos, Kasım, ve Şubat aylarının 14 üne kadar beyan edilip, aynı ayların 17 inci gününe kadar ödenir.**

Avukatların diğer (şekli) vergi ödevleri

- Gelir vergisi yükümlüsü olarak avukatların yerine getirmeleri gereken diğer vergi ödevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:
 1. **Bildirim ödevleri** (işe başlamayı ve bırakmayı, adres ve iş değişikliklerini vb)
 2. **Serbest meslek defteri ve amortisman kaydı tutma ödevleri**
 3. **Serbest meslek makbuzu düzenleme ödevi**
 4. **Muhafaza ve ibraz ödevleri**
 5. **Belli miktarı aşan ödemelerini banka kanalıyla yapma ödevi**

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu 1

- Gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur bir serbest meslek erbabı olarak avukatlar, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinin alt bentlerinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar. Diğer bir deyişle avukatlar GVK m. 94'de vergi kesenlerden biri olarak belirtildiklerinden vergi sorumlusu konumunda bulunup **yaptıkları ödemelerden gelir vergisi stopajı yapmak** zorundadırlar.
- Bu bağlamda avukatlar özellikle yanlarında çalıştırdıkları sekreter, katip gibi personele yaptıkları ücret ile büro olarak kiraladıkları işyeri için yaptıkları kira gibi **ödemelerinden ilgili oranda gelir vergisini kesip muhtasar beyanname ile vergi dairesine beyan edip ödemek sorumluluğu** altındadırlar.

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu 2

- Avukatların stopaj sorumluluğu özellikle yanlarında çalıştırdıkları personele yapılan ücret ödemeleri açısından gündeme gelir.
- Serbest meslek faaliyetinde bulunan avukatlar GVK m. 94 gereği yanlarında çalıştırdıkları sekreter, katip ve sair hizmet erbabına ödedikleri ücretler ile ücret sayılan ödemelerden GVK m. 103 ve 104 hükümleri uyarınca tevkifat yapmaya mecburdurlar.
- Tevkif edilecek ücret tutarının tespitinde brüt ücretten Sosyal sigortalar işçi prim payı ile işsizlik sigortası işçi prim payı çıkarılacaktır.
- Yukarıda belirtilen şekilde belirlenen tevkifata tabi ücret tutarı üzerinden ayrıca brüt tutar üzerinden hesaplanan damga vergisi de düşülecek; kalan tutar hizmet erbabına ödenecektir.

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu 3

- Serbest meslek erbabı olarak avukatlık yapan yükümlüler GVK m. 94 2/b hükmü gereği başkalarına yaptırdıkları serbest meslek faaliyeti kapsamındaki hizmetler dolayısıyla bu hizmetleri verenlere (örneğin serbest muhasebeci mali müşavirler gibi) yapacakları ödemelerden de gelir vergisi tevkifatı yapmak ile sorumludurlar.
- Ayrıca avukatlar yabancılara verdikleri mesleki hizmetler nedeniyle bunlardan tahsil ettikleri serbest meslek kazançları üzerinden de tevkifat yapmak ile sorumlu olabilirler.

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu 4

- Serbest meslek erbabı olarak faaliyet gösteren avukatlar bu faaliyetlerini sürdürdükleri işyerini başkalarından kiralamış iseler, bu işyeri için gayrimenkul sahibi kiralayana yaptıkları kira ödemeleri üzerinden de GVK m. 94 5/a hükmü uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapmak sorumluluğu altındadırlar.
- Kesilmesi gereken gelir vergisinin kiracı-ödeme yapan avukat tarafından üstlenilmesi, bir başka deyişle kiralayan-mülk sahibi ile net kira tutarı üzerinde kira sözleşmesi akdedilmiş olması durumunda stopaj bilfiil ödenen miktar ile kiracı avukat tarafından yüklenilmiş stopaj tutarı toplamı üzerinden diğer bir deyişle brüt kira bedeli üzerinden stopaj hesaplaması yapılacaktır.

Avukatların Gelir Vergisi Sorumluluğu 5

- Gelir vergisinin stopaj sorumluları tarafından kesilmesi durumunda kesilen vergilerin beyan edilip hazineye yatırılması için **muhtasar beyanname** verilir.
- GVK m. 84/2 uyarınca muhtasar beyanname **işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kişiler tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte toplu olarak bildirilmesine özgün beyanname**dir.
- Vergi kesintisi yapan avukatlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 23 üncü günü akşamına kadar ödemenin veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine muhtasar beyanname ile bildirirler. Tevkif yoluyla alınan vergiler beyanname verilen ayın 26 ncı günü akşamına kadar beyanname verilen vergi dairesine yatırılır.

KATMA DEĞER VERGİSİ

Avukatların Katma Değer Vergisi Yükümlülüğü

Avukatların Katma Değer Vergisi Yükümlülüğü 1

- Katma değer vergisi harcamalar üzerinden alınan bir vergidir. Bu vergi iktisadi işlemler nedeniyle yapılan harcamaları konu edinir. Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1 inci maddesinin 1 inci bendinde **Türkiye'de serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler biçimindeki işlemlerin** katma değer vergisine tabi olduğu ve bu verginin konusunu oluşturduğu hükme bağlanmıştır. Avukatların mesleki faaliyetleri kapsamında sundukları hizmetlerin KDVK m. 4'de tanımı verilen hizmet kavramı kapsamındaki işlemlerden olduğu kuşkusuzdur.
- Türkiye'de mesleki faaliyetleri kapsamında çeşitli hizmetler ifa eden avukatlar KDVK m. 8/1-a hükmü uyarınca katma değer vergisi yükümlüsüdürler. Diğer bir deyişle Türkiye'de avukatlık mesleğini sürekli şekilde icra edip bu kapsamda hizmet ifa edenler gerçek usulde katma değer vergisi yükümlülüğüne tabi olacaklardır.

Avukatların Katma Değer Vergisi Yükümlülüğü 2

- Katma değer vergisinde vergiyi doğuran olay hizmetin ifa edilmesidir. Bir başka deyişle katma değer vergisi borcu bu vergiye konu olan hizmetlerin yapılması ile doğar. Hizmet bedelinin tahsil edilmiş olup olmaması bu açıdan önem taşımaz.
- Avukatlar, müvekkillerine sundukları hizmetler nedeniyle tahsil ettikleri hizmet bedellerini, bunlar için serbest meslek makbuzu düzenledikten sonra kanuni defterlerine (serbest meslek defteri) kaydederek o aya ait hizmet bedellerine ilişkin hesaplayacakları katma değer vergisinin tahakkuk ettirmek ve aynı dönem için verilecek KDV beyannamesinde beyana konu edip doğan vergi borcunu ödemek zorundadırlar.

Avukatların Katma Değer Vergisi Yükümlülüğü 3

- Avukatlar, KDVK m.29 hükmü uyarınca, serbest meslek faaliyetleri kapsamında ifa ettikleri hizmetler nedeniyle hesapladıkları katma değer vergisinden yüklendikleri katma değer vergisini (örneğin kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini) **indirim** konusu yapabilirler. Ancak burada KDVK m. 30'da hükme bağlanmış olan yükümlülerin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan ancak vergiden indirimi mümkün olmayan vergilere (örneğin avukatın iktisap ettiği binek otomobilin katma değer vergisi gibi) dikkat edilmelidir.
- Bir vergilendirme döneminde indirilecek katma değer vergisi toplamı, yükümlünün vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark yükümlüye iade edilmez, sonraki dönemlere devrolunur ve bu dönemlerde indirim konusu yapılır.

Avukatların Katma Değer Vergisi Yükümlülüğü 4

- Diğer tüm KDV yükümlüleri gibi avukatlar da KDV beyannamelerini vergilendirme dönemini izleyen ayın yirminci günü akşamına kadar ilgili (bağlı buldukları) vergi dairesine verip bu döneme ait KDV borcunu da aynı ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar ödemek zorundadırlar.

Avukatların Katma Değer Vergisi Sorumluluğu

Avukatların Katma Değer Vergisi Sorumluluğu

- Avukatlar istisnai bir durum olarak KDVK m. 9 uyarınca vergi sorumlusu olabilirler.
- Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Vergi Sorumlusu" başlıklı 9/1 maddesi uyarınca mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.
- Bu bağlamda avukatlar **yabancılardan mal veya hizmet aldıklarında bu kişilerin ödemeleri gereken KDV'yi işlemin diğer tarafı olarak sorumlu sıfatı ile ödemek** zorunda kalabilirler.

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri)

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 1

- **Serbest meslek makbuzu düzenlenmesi**
- Avukatlar, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilat için iki nüsha serbest meslek makbuzu düzenlemek ve bir nüshasını iş sahibine vermek, iş sahibi de bu makbuzu istemek ve almak zorundadır (VUK m. 236). Serbest meslek makbuzunun verilmemesi, alınmaması veya düzenlenen makbuzda gerçek meblağdan farklı bir meblağa yer verilmesi durumunda, bunu düzenlemek ve almak zorunda olanların her birine, her bir belge için 170,00 liradan aşağı olmamak üzere bu makbuza yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının %10'u oranında özel usulsüzlük cezası kesilir.

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 2

Serbest meslek makbuzlarına;

- Makbuzu verenin soyadı, adı veya unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası,
 - İş sahibinin soyadı, adı veya unvanı ve adresi,
 - Alınan paranın miktarı,
 - Paranın alındığı tarih,
- yazılır ve bu makbuzlar avukat tarafından imzalanır. Serbest meslek makbuzları seri ve sıra numarası verilerek teselsül ettirilir.
- Serbest meslek makbuzunda %18 KDV ve ödemede bulunan GVK'nun 94/1 maddesinde sayılan mükelleflerden ise, bunlar tarafından kesilecek %20 oranındaki gelir vergisi stopajı hesaplanıp gösterilmelidir.

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 3

- Avukatlar serbest meslek kazanç defterlerini ve serbest meslek makbuzlarını ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak beş yıl süreyle muhafaza etmek zorundadırlar. Muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter ve belgeleri muhafaza süresi içerisinde yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz ve inceleme için arz etmek zorundadırlar.

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 4

- ÖRNEK

Avukat Çağrı YÜCEL, vermiş olduğu hukuki danışmanlık hizmeti karşılığında müvekkili Yıldız A.Ş.'den tahsil ettiği KDV hariç (NET) 1.000,00 lira için serbest makbuzu düzenleyecektir. Avukatlık hizmetlerinde geçerli KDV oranı %18, gelir vergisi stopaj oranı %20'dir. Öncelikle KDV hariç (NET) ücret olan 1.000,00 lira üzerinden %20 oranı üzerinden gelir vergisi stopajı esas alınarak stopaj öncesi brüt tutara ulaşılır.

Stopaj Öncesi Brüt Tutar= KDV Hariç (NET) Elde Edilen Tutar
/ (1-Stopaj Oranı)

1.000,00 / (1 – 0,20)= 1.250,00 TL

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 5

- Bir sonraki aşamada, hesaplanan brüt tutar aynı zamanda KDV matrahı da olduğundan bu tutar üzerinden de %18 oranında KDV hesaplanır.

$$\text{KDV} = (\text{Stopaj Öncesi Brüt Tutar} \times \%18)$$

$$\text{KDV} = (1.250,00 \times \%18) = 225,00 \text{ TL}$$

Müvekkil tarafından kesilen stopaj tutarı üzerinden de KDV hesaplanmakta, ancak KDV tutarı üzerinden stopaj yapılmamaktadır. Bu çerçevede, Avukat Çağrı YÜCEL'in serbest meslek makbuzu şu şekilde olur:

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri
(Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 6

SERBEST MESLEK MAKBUZU Seri No./Tarih

AVUKATIN

ALINAN PARANIN

Adı/Soyadı	: ÇAĞRI YÜCEL	Ücret	: 1.250,00
Adresi	:	Stopaj	: 250,00
Vergi Dairesi	:	Net Ücret:	1.000,00
Hesap No.	:	KDV	: 225,00
İŞ SAHİBİNİN		Toplam Ücret	: 1.225,00
Adı/Soyadı	: YILDIZ A.Ş.	<u>Yalnız #Binikiyüzyirmibeş#TL alınmıştır.</u>	
Adresi	:	HANGİ NEDENLE ALINDIĞI	
Vergi Dairesi	:	Eskişehir (1). Asliye Hukuk Mahkemesi'nin	
Hesap No.	:	E. 2011/43 sayılı dosyası avukatlık ücreti	

İMZA

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri) 7

- **Serbest meslek kazanç defteri tutulması**
- Avukatlar, mesleki kazançlarını, VUK hükümlerine göre tuttukları “serbest meslek kazanç defteri”ne dayanarak tespit ederler (GVK m. 67/5). “Serbest meslek erbabı” VUK esaslarına göre defter tutmak zorundadır (VUK m. 172/5). Serbest meslek erbabı bir kazanç defteri tutar (VUK m. 210). Serbest meslek erbabı olan avukatın da kazancının vergisel yönden doğru bir biçimde tayin ve tespiti için “serbest meslek kazanç defteri” tutması şarttır. Bu defterin bir tarafına giderler, diğer tarafına da hasılat kaydedilir. Defterin gider tarafına, yapılan giderlerin çeşidi ile yapıldığı tarih, hasılat tarafına ise ücretin alındığı tarih ve miktarı ile kimden alındığı yazılır. Avukatların defter tutma yükümlülüğünü yerine getirmemeleri durumunda iki kat birinci derece usulsüzlük cezası kesilir (VUK m. 352/1-2).

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri (Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri)

8

- Serbest meslek kazanç defteri, mürekkeple veya makine ile yazılır. Kopya kağıdı kullanılabilir ve ıstampa ve sair damga aletleriyle kopya konulabilir. Hesaplar kapatılıncaya kadar toplamlar geçici olarak kurşun kalemi ile yapılabilir. Rakam ve yazılar yanlış yazılırsa düzeltmeler ancak yanlış rakam ve yazı okunacak şekilde çizilmek, üst veya yan tarafına ya da ilgili bulunduğu hesaba doğrusu yazılmak suretiyle yapılabilir. Deftere geçirilen bir kaydı kazıyarak, çizerek veya silerek okunamaz hale getirmek yasaktır. Defterde kayıtlar arasında usulen yazılmaya mahsus olan satırlar, çizilmeksizin boş bırakılamaz ve atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli işlenen yapraklarda, bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz. Serbest meslek kazanç defterine muameleler günü gününe kaydedilir.

Avukatın Şekli Vergi Ödevleri
(Serbest Meslek Makbuzu Kesme, Defter Tutma Ödevleri)

9

- Serbest meslek kazanç defterinin tasdik ettirilmesi zorunludur (VUK m. 220/8). Serbest meslek kazanç defteri, defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda tasdik ettirilmelidir. Defterlerini ertesi yılda da kullanmak isteyenler Ocak ayı içinde tasdiki yenilemek zorundadır. Defterler; iş yerinin bulunduğu yerdeki noter tarafından tasdik edilir. Serbest meslek kazanç defterinin tasdiki esnasında sayfalarının sıra numarası ile teselsül ettiğine bakılarak, bu sayfalar teker teker tasdik makamının resmi mührüyle mühürlenir.

Avukatlar İçin Matrahın Tespiti ve İndirilebilecek Giderler

Avukatlar İçin Matrahın Tespiti ve İndirilebilecek Giderler

1

- Bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratlarının safi tutarı “gelir”dir (GVK m. 1). Gelir vergisi bakımından vergiyi doğuran olay, gelirin elde edilmesidir. Serbest meslek kazancı, bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak **tahsil edilen** para ve ayınlar ile diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler toplamından (hasılat), bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır. Serbest meslek kazancı, VUK hükümlerine göre tutulan serbest meslek kazanç defterindeki kayıtlara göre belirlenir.

Avukatlar İçin Matrahın Tespiti ve İndirilebilecek Giderler

2

- Avukatın, müvekkilinden, serbest meslek faaliyetiyle ilgili olmak üzere para ve ayın Şeklinde aldığı gider karŐılıkları da hasıllata eklenir (GVK m. 67/2). Ancak vergi, resim, harç, keŐif, tanıklık, bilirkiŐilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere mvekkilden alınan ve tamamen bunlara harcanan para ve ayınlar kazanç sayılmaz (GVK m. 67/4). Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde VUK'nun 328. maddesine göre hesaplanan müspet fark da kazançta eklenir.

Avukatlar İçin Matrahın Tespiti ve İndirilebilecek Giderler

3

- Serbest meslek kazancında, yapılan hizmet karşılığında belirlenen bedel değil, sadece bu bedelin tahsil edilen kısmı hasılattır. Avukat tarafından verilen hizmet karşılığında ister geçmiş, ister cari, isterse gelecek yıllara ait olsun, tahsil edilmiş bulunan tüm bedeller, **tahsil edildiği dönemin** hasılatı sayılır. Avukatlar için;
- **Haberdar olmaları şartıyla**, namlarına kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması,
- Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir kişiye temliki (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz)
tahsil hükmündedir.

Vekalet Pulu

- Türkiye Barolar Birliği tarafından bastırılan ve avukatların vekaletnamelerine ve yetki belgelerine yapıştırması gerekli bulunan 6,5 TL değerinde puldur.

Avukatların Ödeyebilecekleri Harçlar

- Harçlar kanunu'nda düzenlenmiş yargı harçlar, noter harçları ve vergi yargısı harçları müvekkil nam ve hesabına avukat tarafından ödenmek durumunda olan mali yükümlülüklerdir. Avukat bunları kendisine verilen masraf avansından yeri geldiğinde düşer.

Ders sonu

